

яз. Искър
снимка Йордан ДАМЯНОВ

Българска

ISSN 1312-7055

Издание
на Съюза
на лесовъдите
в България

ГОРА

Брой 1 (90), год. XIX, февруари 2023 г., София 1303, ул. "Антим I" №17

www.bulgarian-foresters.org

e-mail: bggora@abv.bg

Лесотехническият университет - седем десетилетия самостоятелно висше училище

На 12 януари Лесотехническият университет записа в своята история знаменателна дата - 70 години самостоятелно висше училище за лесотехническо образование. Тя бе чествана в зала 3 на Националния дворец на културата в присъствието на официални лица, академичната общност, Академичния съвет, ректорското и деканските ръководства, преподаватели, днешни студенти и бивши възпитаници на Университета. От възникването на висшето лесотехническо образование той е подготвил за България и света над 38 000 висококвалифицирани специалисти.

Събитието бе уважено от Валентина Танева - съветник на президента на България, Ирена Атанасова и д-р Цветелина Заркин - народни представители, Явор Гечев - министър, и инж. Валентин Чамбов - зам.-министър, на земеделието, инж. Стоян Тошев - изпълнителен директор, и инж. Димитър Баталов - главен секретар, на ИАГ, заместник-министри - на образованието и науката проф. д.н. Албена Чавдарова, на туризма проф. д-р Мариела Модева, акад. Лъчезар Трайков - председател на Съвета на ректорите на висшите училища в България, проф. Петя Кабакчиева - председател на Националната агенция за оценяване и акредитация, чл.-кор. акад. Александър Александров - председател на отделение „Аграрни и лесовъдни науки“ в БАН, ректори и зам.-ректори на висши учебни заведения у нас, проф. д-р Иван Палигоров - председател на Съюза на лесовъдите в България, Н. Пр. Желко Йович - посланик на Република Сърбия у нас, Н. Пр. д-р инж. Меглена Плулчиева - посланик на Република България в Черна гора, Н. Впр. Неврокопския митрополит отец Серафим, директорите на държавните предприятия и техни подразделения, на регионалните дирекции по горите, на лесозащитните и семеконтролните станции, на природните паркове, кметове и зам.-кметове.

Преди седем десетилетия, на 28 януари 1925 г., Академичният съвет на Софийския университет взема решение, предшествано от писма на Министерството на земеделието и държавните имоти и на Дружеството на българските

Словото на ректора на ЛТУ чл.-кор. проф. д.н. Иван Илиев

лесовъди с мотивите за създаване на нова структура към Агронимическия факултет. Това е Лесовъдният отдел, който още същата година приема първите 20 студенти. Историческият път на висшето училище за лесотехнически кадри - от Лесовъдния факултет на Софийския университет до самостоятелния Висш лесотехнически институт (от 1995 г. - Лесотехнически университет) е белязан с множество събития и успехи в развитието на висшето образование и науката. Те са запазени в специално изданията по случай юбилея алманах „Лесотехнически университет - 70 години самостоятелно висше училище“. Водещите на тържеството запознаха присъстващите със знаковите събития в дейността на Университета.

На стр. 4

Участници в тържеството

Нека спазим традицията и през новата година

Уважаеми колеги, членове на Съюза на лесовъдите в България, уважаеми колеги лесовъди, уважаеми приятели на нашата професия, за ръководството на СЛБ е голяма чест и удоволствие да Ви поздравя с Новата година! Нека 2023 г. да ни донесе здраве, много радостни и щастливи мигове в семействата, които да изгълват с увереност делничните дни и да ни позволяват да изпълняваме с гордост професионалния си дълг за опазване и умножаване на зеленото богатство на България!

Предстои ни честването на Седмичата на гората през април. Традиционно с отбелязване на професионалния празник на лесовъдската колегия се провежда и официалното връчване на призове „Лесовъд на годината“ за изминалата 2022 г. и „За цялостен лесовъдски принос“. В тази връзка предлагам до 20 март 2023 г., съгласно критериите в дружествата, мотивирано да се номинират по един кандидат за двата приза от системата на Изпълнителната агенция по горите, нейните териториални подразделения и регионални звена, Държавни предприятия и дружествата в териториалните подразделения ДГС и ДЛС.

Регионалните съвети на СЛБ да обобщат предложенията и да предложат със свое решение кандидатури за призове. Моля за номиниране и на кандидат за приза „За значителен принос за популяризиране и повишаване на имиджа на лесовъдската професия“. Нека независимо от критиките да определим достойни носители на призове. Редно е не само в нашия вестник „Българска гора“, но и в другите медии нашите колеги да имат адекватно място и поле за представяне на постиженията на лесовъдската професия, възприемана от болшинството като кауза. Защото професията на лесовъда защитава високи духовни ценности и разбираше за чест, морал, етика и достойнство в служба на националното горско богатство на България не само за сегашното, но и за бъдещите поколения.

Нека да е успешна Новата 2023 година!

Проф. д-р Иван ПАЛИГОРОВ

СЪЮЗ НА ЛЕСОВЪДИТЕ В БЪЛГАРИЯ

София, 1303, ул. „Антим I“ № 17

тел.: 02 9818632

Изх. №

София, 2023 г.

ДО
ИНЖ.
ЧЛЕН НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА СЛБ
ИНЖ.
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА РЕГИОНАЛНИЯ
СЪВЕТ НА СЛБ
ИНЖ.
ДЕЛЕГАТ НА ОБЩОТО СЪБРАНИЕ НА СЛБ

ПОКАНА

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН/ГОСПОЖО

На основание на решение на Управителния съвет на Съюза на лесовъдите в България от 06.12.2022 г. свиквам заседание на Общото събрание на Сдружението на **09.03.2023 г. (четвъртък) от 13,30 часа в зала № 2 на УОГС „Георги Ст. Аврамов“ - Юндола, при следния**

ДНЕВЕН РЕД:

1. Приемане на отчет на УС за дейността на СЛБ за 2022 г. и за периода 2019 - 2022 г.
2. Приемане на отчета на УС за изпълнение на бюджета за 2022 г. и за периода 2019 - 2022 г. и съответните годишни финансови отчети.
3. Приемане на промени в Устава на СЛБ.
4. Приемане на решение по заявления за освобождаване от УС.
5. Избор на Управителния съвет.
6. Приемане на проект за бюджет за 2023 година.
7. Разни.

Заседанието да се проведе присъствено. При евентуална неблагоприятна епидемична обстановка заседанието на ОС на СЛБ да се проведе непряко, в същия ден и час, като техническите подробности по провеждането ще се уточнят в периода 05-07.03.2023 година.

Тази покана до избраните за делегати на Общото събрание е изпратена по електронната поща, на хартия чрез председателите на Регионалните съвети на СЛБ и ще бъде публикувана на страниците на „Държавен вестник“ и вестник „Българска гора“.

Участието в заседанието на ОС на СЛБ е задължително. За информация за материалите на заседанието, както и за необходимата информация за делегатите на събранията, моля да се поддържа връзка с офиса на СЛБ на тел. 02 9818632, инж. Богдан Богданов - 0888759821, ел. поща bggora@abv.bg или с инж. Емил Ракъджиев - организационен секретар на СЛБ - 0886325656.

Председател на СЛБ: /п/
Проф. д-р Иван Палигоров

Четиво за политици

Седмицата на гората - минало, настояще и бъдеще

През последните две десетилетия в резултат на хаоса, предизвикан от прехода, и поради непрофесионално управление на горското и ловното ни стопанство изпълнението на мероприятията за Седмица на гората, които се провеждат по програма, утвърдена от министъра на земеделието, все повече се профанизират и отдалечават от посланията, оставени от предците ни.

Чрез медиите и поведението си ръководители на горското ведомство под шапката на Министерство на земеделието и класически НПО насаждат позицията си, че Седмицата на гората е празник на лесовъдите и горските служители. Под различно мото всяка година тази Седмица преминава с излишна тишина както в районните дирекции по горите при ИАГ, така и в поделенията към държавните горски предприятия. Между тези клиширани изяви някои от горските поделения организират минимални записвания, беседи с ученици и подрастващи.

Постепенно ударението и смисълът на Седмицата на гората се отдалечават от основното ѝ предназначение - възпитание на младите хора в любов и преклонение към гората чрез мащабни залесявания и други горскостопански дейности, както и най-различни културно-просветни мероприятия, свързани с опазването на Великата българска гора. Лесовъдите и горските служители не са призвани от традицията да

празнуват. Те трябва да бъдат административно задължени организационно и професионално да обслужват мероприятията, предвидени в ежегодната национална програма за честване на Седмицата на гората.

Необходима е промяна!

За да можем да запазим и да предадем най-ценното от традициите; да ги обогатим с най-доброто от опита на други страни; да използваме съвременната наука и практика за залесяване, опазване, защита и стопанисване на българските гори; да подкрепим и да насърчим участието на българите в опазване на горските екосистеми, уникалния генетичен фонд и биоразнообразието с хоризонт - успешно участие и осъществяване на Европейската зелената сделка, въглеродна и кръгова икономика.

Кой може да го направи?

Българите обичат и тачат българската гора и милеят за нейното запазване и развитие. В това отношение активност при обсъждането и приемането на плана за организиране и ежегодно провеждане на Седмицата на гората ще проявят всички политически сили, държавна и общинска администрация, частни горовладелци и горски кооперации, второешалонни индустрии, най-различни учебни заведения и НПО.

Гората може да стане мощен обединяващ фактор в политическия, обществения и икономическия

живот на страната. Президентът на Републиката като държавен глава, който олицетворява единството на нацията, може да стане патрон и носител на промяната при организацията и провеждането на Седмицата на гората. Държавният глава може да възложи това и на друго политическо лице от президентската администрация. По преценка, под негов патронаж и инициатива може да се основе фондация с мото от прочутата статия на лесовъда Тома Захариев - директор на Служба за горскоопитно дело, написана през 1937 г. - „Гори, народ и държава“.

Осъществяването на всички фази по отбелязването може да се организира от малък административен апарат или от постоянно действащ обществен съвет към Президентството. В миналото ангажимент за организирането на Седмицата на гората е бил разписан във всички Закони за горите. За съжаление в сега действащия закон (от 2011 г.) авторите му са забравили да сторят това. Понастоящем по аналогия организацията се осъществява от Изпълнителната агенция по горите при МЗМ и единственото полезно засега това е запазване на традицията.

Каква да бъде промяната?

Тя трябва да доведе до възвращане и обогатяване на Седмицата, запазването и популяризирането в световен мащаб на това безценно, национално и уникално, културно-историческо наследство.

За да не стигне нашето горско стопанство до пълен упадък, необходима е промяна на Закона за горите или създаването на нов закон. Чрез него трябва да се възстанови самостоятелността на националното горско ведомство с най-висок ранг - министерство или държавна агенция по горите.

Горите на Републиката заемат повече от 35 % от територията на страната. Над 75 % горските територии са държавна собственост и това е исторически обусловена структура. Част от държавните горски служители имат право да носят оръжие, както и над 120 000 български ловци. Горското ни стопанство, по примера на Румъния, трябва да се определи като важен елемент от националната ни сигурност. Заедно с това, поради разностранното влияние и конгломерата от дейности на местно ниво, трябва да се признае, че горското стопанство е петата власт в Републиката.

Новите законови разпоредби трябва да разпишат и деполитизацията на горските държавни служители. Назначаването и освобождаването на висшите ръководители на националното горско ведомство трябва да стават от Президента на Републиката или с негово съгласуване на основание на чл. 98 т. 7 от Конституцията на Р България.

Промените в горското и ловното законодателство трябва да разпишат и глава за реда на провеждането

на Седмицата на гората с основно морално направление - празник на залесяването, възпитание на младите българи и народ в обич, опазване и защита на горите.

Законово регламентиране на цялостната организация по ежегодното провеждане на Седмицата на гората трябва да се осъществява от националното горско ведомство с подробно разписан и утвърден план от Министерския съвет. Трябва да се запази и разписаната в предишните закони за горите традиция Седмицата на гората да се провежда през първата цяла седмица на април. Всички министерства, агенции, собственици на гори, общини, дървообработващи предприятия и НПО два месеца преди началото трябва да представят в централното горско ведомство свои планове за участието им в отбелязването на празника. Това е необходимо за съгласуване и създаване на организация от регионалните и местните горски структури.

През празничната Седмица е необходимо да се организират и различни мероприятия, отразявани от медиите, свързани с посегателствата върху българската гора.

Последният ден от Седмицата на гората трябва да се обяви за Национален празник на служителите и работниците в горите и горската промишленост, който да се организира от националните професионални синдикати и работодателите.

Инж. Валентин
КАРАМФИЛОВ

Отразяване на знания за състоянието и стопанисването на горите

Въздействието на климатичните промени върху горските екосистеми поставя нови предизвикателства пред лесовъдите за устойчивото стопанисване на горите при променящи се екологични условия. Това налага разширяване на проучванията за съвременното състояние на горските екосистеми. В редица научни и приложни публикации и книги са отразени досегашните знания за горите и горското стопанство.

Данни за състоянието на горското стопанство и спецификата на управление на горския отрасъл у нас и в други европейски страни са представени в книгата „Развитие на лесовъдската теория и практика при стопанисване на горите в България“ (Хр. Вълчовски, 2015). Авторът представя особеностите на три политико-икономически системи и посочва принципите на управление, които оказват влияние на развитието на лесовъдството в нашата страна.

Развитието на горското стопанство у нас има своята история, свързана с научноизследователска дейност и с приложение в практиката на редица разработки. По този въпрос тук отразяваме само кратка информация за тематиката на публикации в списания, сборници и няколко книги, в които материалите са получени въз основа на изследванията на научни колективи, предимно от Института за гората - БАН.

Много от направените проучвания са свързани с разработването на

научните основи и насоки за многоцелево стопанисване на горските екосистеми и за избора на видовете за залесяване. В други научни разработки са посочени някои промени в екологичната обстановка в страната и влиянието на изменение на климата върху горските екосистеми. В публикации са разглеждани и редица въпроси по възпроизводството и опазването на горските екосистеми, представени са нови насоки за подобряване социалната роля на нашите гори. Това е само малка част от изследователската дейност на ИГ - БАН в нашите гори, допринесли за развитието на науката за гората и на горското стопанство.

През втората половина на миналия век са публикувани резултати от мащабни проучвания върху разнообразието на нашите гори, което е отразено най-пълно в книгата „Типове гора в България“ (Н. Пенев, М. Маринов, Д. Гарелков, 1969). В това издание на БАН са представени научните основи за типологичната класификация на горите у нас. Характеризирани са установените типове гора, наред с климатичните и почвено-особености за дъбовата, буково-иглолистната, смърчово-муровата и частично в клековата лесорастителна зона в страната. Прилагането на сравнителен екологичен метод на изследване е позволило чрез сравняване на горските насаждения от тези зони да се разкрият различията и общото между тях и разнообразието на горите.

В друга книга (Н. Пенев, А.

Георгиев, А. Александров и др., 1982) е направено обобщение на многогодишния опит и научните изследвания на чл.-кор. проф. Никола Пенев. Тази книга е съставена от негови сътрудници, които имат участие в съвместни проучвания. Представени са изследвания върху типологията на горите у нас и създаденото от него учение за двуетажната смесена гора. Отразените резултати в книгата са придружени с богат графичен материал, диаграми и таблици, разглеждани са и лесовъдски системи за интензификация на горското стопанство и теоретичните основи на смесената двуетажна гора.

С голямо значение за нашето горско стопанство е и книгата „Горскорастително райониране на НРБ“ (Б. Захариев, В. Донов, К. Петрунов, Ст. Масъров, 1979). Написана е от авторски колектив, ръководен от проф. Захариев - дългогодишен преподавател във ВЛТИ (ЛТУ). Въз основа на горскоклиматичното райониране е направено горскорастително райониране на нашата страна. В отделен раздел е представено направеното съгласуване на горскорастителното райониране по природни условия с производителността на горите в нашата страна.

Научноизследователската дейност в нашите гори се разширява в различни райони на страната. Увеличава се и приложно-внедрителската дейност. Направен е анализ на резултати от изследванията, про-

ведени в горите на някои от стационарите на Института за гората. Това е отразено в книгата „Възпроизводство и опазване на горските екосистеми“ (М. Маринов и кол., 1980) и в други публикации. Въз основа на данни от стационарите на ИГ - БАН в Рила планина проф. Иван Раев публикува научния си труд „Опит за диференциране на планинските климати в Рила и зоната за оптимално горско-растително производство“ (И. Раев, 1983). В други публикации е отразено неговото отношение към залесяванията с иглолистни видове извън техния ареал, като е подчертано, че този проблем може да е предпоставка за възникването на сериозни екологични и икономически последици.

В рамките на ръководеният от проф. Раев научен проект „Изследване на еталонни екосистеми със стопанско и специално предназначение в ГФ на НРБ за оптимизиране на техните функции“ са проведени многогодишни проучвания. Изследванията по този проект са извършени в горски екосистеми от стационари на ИГ, разположени предимно в Рила и Стара планина. Организиран са и метеорологични наблюдения в гори с различен състав, възраст и други лесовъдски показатели. Анализи на някои от резултатите са отразени в публикации (И. Раев, 1986, 1990; И. Раев и кол., 1995, 2006 и др.).

В книгата „Засушаването в България: съвременен аналог на климатични промени. Природни,

климатични и социални измервания на засушаването 1982 - 1994 г.“ (Раев и др., 2003) се изтъква, че промените в климатичната характеристика на България са насочени към трайно установяваща се ксеротермична тенденция.

В съвременното лесовъдство редица трудности се свързват с изменението на климата. Поставя се въпросът за установяването на диапазона на устойчиво съществуване на различни горски екосистеми, особено за разпространените до 800 м н.в. Има разработена програма за адаптиране на гори към климатични промени (Раев и др., 2011). При съвременните условия на изменение на климата от голямо значение е прилагането на мерки за долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински район на дъбовите гори. Необходимо е разработването на осъвременени технологии и иновативни подходи на работа в горския сектор.

При променящи се екологични условия се налага разширяване на проучванията за съвременното състояние на горските екосистеми. Предпоставка за устойчиво управление на горите е да продължава работата по разработване на адаптивни лесовъдски системи и режими за гарантиране на устойчиво развитие на горите на ниво горски насаждения в условия на климатични промени.

Доц. д-р Надежда СТОЯНОВА

Екологизация на лесозащитата в България

Лесозащитата като самостоятелен клон на растителната защита започва да се развива през 40-те години на XX век. Масовите нападения от насекомни вредители в горите през периода 1949 - 1954 г. налагат авиотретиране на засегнатите гори със силно действащия тотален растителнозащитен продукт ДДТ, което довежда и до унищожаване на част от представителите на полезната ентомофауната.

Оценявайки този факт, ръководството на горското ведомство по препоръка на учените и лесозащитни дейатели (проф. Димитър Стефанов, проф. Бонко Зашев, доц. Иванка Даскалова, инж. Тодор Балов, д-р инж. Васил Въгов и др.) дава насоката за разработването на теоретичните основи и практическите мерки за възстановяване на биологичното равновесие между вредните и полезните насекоми. Създават се лесозащитни станции в София - през 1960 г., Пловдив и Варна - 1961 година. Основната им задача е да се проучи видовият състав, био-екологията на вредителите по горите и възможностите за развъждане и интродуциране на полезните насекоми, горски мравки, подпомагане на гнезденето и подхранването на насекомоядните птици, както и разработването на основите на интегрираната и биологичната борба срещу неприятелите по горите и изграждането на устойчиво горско стопанство.

В продължение на 10 г. под ръководството на научните работници от ВЛТИ и Института за гората - БАН и в тясно международно научно-техническо сътрудничество с някои европейски страни (СФРЮ, Чехословакия, ГДР, СССР и др.) в трите станции от началото на 60-те до 70-те години на XX в. са разработени и внедрени технологии за размножаването и разселването в природата на яйцедяда *Ooencyrtus kuwanae* Pesk. за борба срещу гъботворката (Ганчев Г., 1972); (Ганчев Г., Керемидчиев М., Захов Ст., 1973), (Захов Ст., Петрова Н., 1980), (Чернев Т. и Лахтаријева Л., 1980).

В изпълнение на утвърдената от Бюрото на Министерския

съвет от 17.IX.1974 г. Програма за разработване и внедряване на безвредни биологични средства и интегрирани системи за борба в растителната защита и на Решение №137 на Министерството на горите и опазване на природната среда от 1980 г. в лесозащитните станции ежегодно се произвеждат и разселват над 12 млн. екземпляра от *O. kuwanae* Pesk., като развитието на яйцедяда протича за 20-22 дена, а процентът на опаразитяване е: март - 35 - 55, април - 30 - 45, май - 30, юни - 22, юли - 95, и септември - 67 - 76 %.

Авторски колектив от ИГ - БАН и ЛЗС - Пловдив, изолира от Източните Родопи в горските насаждения върху сухи месторастения раса от *T. embryophaguma* с висока ефикасност и разработва технология за нейното приложение в горското стопанство (Цанков Г., Чернев Т., Бочев Н., Фичева Е., Шопова Цв., и др., 1980). При разселването в боровите култури този биоагент осигурява до 95 % заселване и унищожаване на яйцата на *Rhyacionia buoliana*.

През 70-те години на XX в. в горското стопанство се извършва мащабна научна и приложна работа по разселването и приложението на червените горски мравки в биологичната борба срещу вредителите. Доказва се, че разселването на мравките има най-висок ефект при белиборови култури и насаждения, в които се наблюдават нападения от борова процесия (Цанков Г., Чернев Т., Бочев Н., Фичева Е., Шопова Цв., и др., 1980).

В биосферата съществува строга подреденост и взаимосвързаност между продуцентите, консументите и редуцентите, осъществявани с множество връзки и сложни взаимоотношения. Така например плътността и числеността на фитофагите се регулира от техните паразити или хищници. Най-екологосъобразни за борба с вредните насекоми са растителнозащитните продукти на биологична основа. Биологичната борба е

един от основните елементи на екологизацията на лесозащитата, а първите опити за приложение на биопродукти на базата на *B. thuringiensis* Berlinere за борба с вредителите по горите започват у нас през 1960 г. (Цанков Г. и др., 1970); Виденова Ев., Григорова Р. и др., 1972; Цанков Г., Мирчев Пл., Роснев Б., 1984; Цанков Г., Найденов Я., 2012).

Разработените методи и средства за прилагане на био- и интегрираната лесозащита, благодарение на ползотворното сътрудничество между практическите дейци и научните работници от ИГ - БАН и ВЛТИ (днес ЛТУ) и Института за защита на растенията - Костинброд, нареждат България сред най-развитите в това отношение страни в Европа и света. За приносите му в развитието на биологичната борба през 1982 г. един от класиците на лесозащитата у нас проф. Георги Цанков е избран за председател на Постоянната комисия (ПК-6) за биологична защита на горите към Източно-палеарктичната секция със седалище в Москва на Международната организация по биологична борба.

В началото на 70-те години на XX в. с активното участие на специалистите от лесозащитните станции и научни работници се провеждат първите мащабни третириания на горите срещу боровата процесия с биопродукти Диспарин, Ентобактерин - 3 на базата на *B. thuringiensis* var. *Galleria*, Дипел на базата на *B. thuringiensis* var. *Kurstaki*, а по-късно и Форей 78 В. Третирианията се извършват с хеликоптер, дребнокапково, при разходната норма 500 г препарат на декар в 10 л вода, с което е постигната висока смъртност на гъсениците - 92 - 93 %. В периода 1969 - 1971 г. с биопродукти срещу боровата процесия са третириани годишно по 40 000 дка борови гори.

На базата на научни изследвания и американска технология в Завода за микробни препарати в Пещера започва производството на българския продукт Дипел на основата на щам НД-1 на *B. thuringiensis* Berlinere. Приложен при боровата процесия и гъботворката при норма 100 - 120 г/дка в 5 л вода, той

дава добри резултати.

Лесозащитните станции в тясно сътрудничество с Института за гората и Института за защита на растенията разработват и внедряват в лесозащитната практика биологичната борба срещу златозадката, пръстенотворката, листозавивачките, бялата тополова пеперуда, гъботворката и бялата американска пеперуда и в началото на 90-те години на XX в. приложението на биологичните продукти в лесозащитата става стратегическо направление, затвърдено и в съвременната нормативна база по опазване на горите от насекомни вредители (Цанков Г., Найденов Я., 2012). Важният принос в това направление имат специалистите Евгения Виденова, Роза Григорова, Георги Цанков, Георги Ганчев, Марин Керемидчиев, Васил Въгов, Тодор Чернев, Боян Роснев, Петър Петков, Пламен Мирчев, Георги Георгиев, Динко Овчаров, Христо Томовски, Николай Бочев, Янчо Найденов ("Лесозащитата в България", Цанков Г., Найденов Я., 2012).

Първият опит за прилагане на полиедрените вирусни продукти е изведен у нас с внесен от Финландия вирусен препарат за борба с ръждивата борова листна оса в ДЛ - гр. Сандански (край с. Плоски), където вредителят се е проявявал каламитно от 1974 до 1978 година. По данни на Цанков Г., Мирчев Пл., Роснев Б. (1984) и лесопатологичните обследвания, извършвани от ЛЗС - София, години след третириането с вируса не се наблюдава масово развитие на насекомото, а появилите се лъжегасеници са с видими симптоми на полиедрено заболяване.

Новите формулации растителнозащитни продукти на базата на *B. Thuringiensis*, внедрени през 90-те години на XX в. (Forey 48 В, Forey 96 В, Kondor, Batic, Къстъм ларво), бяха изпитвани и регистрирани за ULV третириания, а включените в състава им прилепители и пълнителите позволяват те да се фиксират добре върху листната маса и на втория-третия час след третириането вече не се измиват. Последствието им е 15 - 20 дена.

В края на XX и началото на XXI в. в нашата страна бе изпитан и започна да се прилага в лесозащитата продуктът Трейсър 480 СК, произведен на базата на бактерията *Spinosad*. Той е регистриран за основните насекомни вредители в нашите гори, включително и срещу лъжегасениците на ръждивата бороволистна оса (*Neodiprion sertifer*). В този период в лесозащитната практика навлязоха хормоналните растителнозащитни продукти на базата на Дифлубензурана, Тебуфенозита и други. От тях високоефективни са Димилин 480 СК, Форестър 480 СК с активно вещество Дифлубензуран. Тези продукти въздействат върху синтеза на хитиновата обвивка на насекомите и нарушават тяхното развитие, ефикасността им е от 82 до 96 %. Последствието на тези продукти е до 40 дена, които са високоефективни при боровата процесия, развиващата се при пониски температури, които правят в известна степен неефективно прилагането на биопродукти. Резултатите от изпитванията и практическите третириания показват, че регистрираният на базата на Тебуфенозита продукт Мимик в доза на приложение 40 млл/дка +160 млл вода на декар осигурява ефикасността на третирианията между 85,3 - 95,8 %. Гъсениците, независимо от възрастта си, спират да се хранят и започват да какавидират и не нанасят щети на листната маса.

През първите години на XXI в. у нас и за първи път в Европа бе интродуцирана ентомопатогенната гъба *Entomophaga maimaiga* и разработена технология за разселването ѝ в природата. Тя намери широко приложение при регулиране на плътността и числеността на популацията на гъботворката (Георгиев Г. и др., 2013).

Продължаването на традициите на биологичната и интегрираната лесозащита ще бъде в унисон с широко пропагандираната Зелена сделка и съществен принос в опазването на околната среда и биоразнообразието в горските екосистеми.

Доц. д-р Янчо НАЙДЕНОВ

Боровата процесия в настъпление

Над 12 000 дка борови гори на територията на цялата страна ще бъдат третириани срещу борова процесия тази година. Площите са предвидени за въздушно пръскане след извършване на мониторинг на горските територии и прогнозата за 2023 г., която е направена през декември м.г. Предстои тя да бъде актуализирана до 15 март, като бъдат включени и новоустановените силно засегнати горски територии и в други райони на страната. Традиционно боровата процесия е вредител в иглолистните гори на Южна България, но затоплянето през последните години способства разпространението на вида и в Северна България. Д-р инж. Петя Матева - експерт по лесозащита в Изпълнителната агенция по горите сподели: „От началото на годината получаваме сигнали от граждани за нападение от борова процесия в горски територии и градска среда. Кога-

то сигналът е за силно нападение в горска територия, в повечето случаи площите вече са предвидени за въздушно пръскане. Там, където нападението е слабо, мониторингът продължава. Експертите ще проследят динамиката на развитие на вредителя чрез периодични наблюдения в иглолистните гори и залагане на феромонове уловки през юни за проследяване на летежа на пеперудите“.

През 2022 г. беше извършено въздушно пръскане срещу борова процесия в горски територии по южните части на Стара планина и в Родопите на обща площ 6900 декара. В

около 300 дка слабо нападнати борови гори е проведена и механична борба. За 2023 г. се предвижда пръскане и на горски територии в Югозападна България.

Ежегодният мониторинг в различни етапи от развитието на вредителя е част от дейността на лесовъдите в страната. Обследваните площи с наличие на повреди от борова процесия се сигнализират в електронната информационна система на ИАГ от собствениците на горски територии, както и лицата с територията, която е предоставена за управление. След допълнителни контролни теренни проверки и лабораторни анализи от експерти на лесозащитните станции в страната се съставя прогноза с лесозащитни мероприятия срещу вредителя.

Въздушното пръскане се извършва срещу новоизлюпените гъсеници от края на август до края на септември в зависимост от влажностно-температурните условия на средата,

след контролно лесопатологично обследване и при спазване на разпоредбите на Законите - за защита на растенията, за горите, за пчеларството, за гражданското въздухоплаване, и техните поднормативни актове. Третириането се извършва с щадящи природата продукти, които не допускат загуба на биоразнообразие.

Като цяло за страната боровата процесия е доста разпространен насекомен вредител за иглолистните култури. Нанася повреди, като причинява обезлистване на дърветата и забавя растежа им, но не ги унищожава. Белите пашкули, наблюдавани по върховете на борове през зимния сезон, както и гъсениците, които живеят в тях, могат да бъдат опасни за хората, предупреждават експертите. Те са покрити със силно алергизиращи парливи космици, поради което не трябва да се пипат с голи ръце, защото могат да предизвикат обрив.

ИАГ

Лесотехническият университет - седем десетилетия самостоятелно висше училище

От стр. 1

В словото си чл.-кор. проф. д.н. Иван Илиев - ректор на ЛТУ, отдаде дължимото уважение на първостроителите и на най-светлите имена на науката и практиката в историята на ЛТУ и отбеляза приноса на плеяда преподаватели в подготовката на специалисти в областта на природните и инженерните науки. Проф. Илиев отбеляза постиженията на ЛТУ в реализирането на над 1100 национални, международни и ведомствени проекта, в подготовката на студентите в 11 специалности, постиженията на докторанти и учени. Изтъкнати бяха успехите в модернизирването на учебната и лабораторната база и участието на Университета във водещи международни проекти и сътрудничеството с над 40 висши

учебни заведения и институти от България и чужбина. С увереност, че „Лесотехническият университет е необходим за страната ни, защото дава своя голям принос към българската наука и практика в много области на обществения живот, и трябва да съществува, да се развива и да носи своята отговорност в името на бъдещето на България“, проф. Илиев отправи към всички най-добри пожелания.

За празника ЛТУ получи поздравителен адрес от президента на Република България Румен Радев, прочетен от Валентина Танева - съветник по образование на президента, която връчи на ректора на ЛТУ проф. д.н. Иван Илиев „Почетен знак“ на държавния глава. Поздравителни адреси проче-

Носителите на „Почетен знак“ на ЛТУ

тоха Явор Гечев - министър на земеделието, и акад. Лъчезар Трайков - председател на Съвета на ректорите на висшите училища в България. Поздравителни адреси и цветя бяха получени от Изпълнителната агенция по горите, министерства, висши учебни заведения, Българската академия на науките, институти, сред които и Институтът за гората, професионалните гимназии по горско стопанство и дървообработване, кметовете на София и на общините и много други.

Във връзка със 70-годишнината на висшето лесотехническо образо-

вание проф. Иван Илиев отличи с „Почетен знак“ на ЛТУ 11 души. Това са Проф. Веселин Брезин - ръководител на катедра, зам.-ректор и ректор на ЛТУ, доц. Димитър Георгиев - ръководител на катедра и зам.-ректор, проф. Боянка Желязова - ръководител на катедра и зам.-ректор, Донка Михайлова - кмет на община Троян, д-р инж. Дамян Дамянов - директор на ЮЗДП - Благоевград, инж. Борис Начев - дългогодишен директор на УОГС - Юндола, Елена Рошлева - дългогодишен началник на Учебен отдел на ЛТУ, инж. Борис Господинов - дългогодишен главен редактор на сп. „Гора“ и зам.-председател на СЛБ, инж. Георги Драганов -

управител на „Андреас Штил“ ЕООД - България, арх. Димитър Рашков - управител на „Ред Въртекс“ ООД - България, Тристан де Севан - управител на фирма „Линдера груп“. Участниците в тържеството се насладиха на концерта, открит от трио „Тримата тенори“ с песента „Хубава си, моя гора“, студенти от Националната музикална академия „Панчо Владигеров“, фолклорния ансамбъл „Нестини“ и групата „Гайдари“ на Лесотехническият университет.

Диана ПЕТРОВА

Снимки Йордан ДАМЯНОВ

Фолклорен състав на ЛТУ „Нестини“

Горски производителни кооперации

При стопаните на гората в община Чепеларе

В битността си на „млад пензионер“ имам удоволствието да работя с колегите от Научноизследователския сектор на Лесотехническият университет по изработването на горскостопанските планове и програми на 14 горско-производителни кооперации и отделни ревири в района на община Чепеларе. Всичките кооперации са членове на Националното сдружение на собствениците на недържавни гори „Горовладелец“ - Чепеларе.

По време на професионалната ми кариера се е налагало да участвам в приемането на горскостопанските планове, изработени за територията на бившите Горски стопанства в Чепеларе и Пампорово, както и на някои стопанства, в чийто район на дейност попадат други кооперации и ревири - членове на Сдружението.

В следващите редове искам да споделя своето впечатление от работата на тези истински горски хора и от прекрасните гори, за които те се грижат. Това не означава, че в другите райони не е така, но тук, в центъра на Родопска планина, особено се усеща дъхът на природата, звущите на чановите и гайдите, ромонът на потоците чиста планинска вода и дъхът на българското.

В тази родопска частца от земята ни видях живо учебника по лесовъдство, в частта му за изборните гори. Тук не е извършвано „пълно клупиране“ на насажденията. Никой не е правил разпределение по степени на дебелина, не е определял оптимален запас на гората. Не е правено по учебник, но, както се казва, изглежда като направено по учебник. Благодарение на професионалната работа на моите колеги това, на което са ни учили в Лесотехническият университет, се вижда на практика.

Под склопа на гората са налични достатъчно поколения от млада гора, две, три, че и повече, което е гаранция, че тук винаги ще има първокласна гора, която да осигурява наличието на вода, чист въздух, билки, гъби, диви животни и не на последно място - и поминъка на хората, което да ги прави горди професионалисти.

Тук не се страхуват да работят. За мен е професионална привилегия да приложа лесостроителната наука на практика, като се основавам на развитието на гората и на рамките, които дават всички нормативни документи в областта на горското стопанство.

Удоволствие е да разбереш, че тук не се оправдават със стръмни терени и липса на горски пътища, а дори напротив - всеки търси максимума, който ни дава гората, в съчетание със запазването и развитието на всички останали нейни функции, свързани със заобикалящата ни среда.

Почти всяко насаждение получи своята насока на стопанисване, възобновяване или отглеждане. Възобновяването на гората обаче ще стане в рамките на принципа за равномерност и постоянство в ползването. За по-голяма част от кооперациите и ревири то е в рамките на възприетото „нормално плочно сечище“ и е близко до средния годи-

Чепеларска гора

шен прираст на гората. За малка част от кооперациите възприетата норма на ползване надхвърля размера на годишния прираст на гората, но в тези случаи преобладаващата част от насажденията са зрели и презрели и при тях е започнал процесът на влошаване на общото им състояние - гниене, съхнене и други.

Наред с опитните дългогодишни лесовъди - Станка Насташова, Илиян Вълков, Янко Карамитев и Стефан Янков, работят и по-млади колеги. Един от тях - Николай Стамболиев, ми достави огромно професионално удовлетворение с работата си и със стръвта, с която я върши. За него няма неизвървени пътеки, непреминати пътища,

непроверени насаждения. Това момче познава всяко кътче от територията на кооперацията, за стопанисването на горите на която отговаря. Възхищавам му се, но същевременно си задавам въпроса: „Не трябва ли да работи така всеки лесовъд?“

С колегите от Регионалната дирекция по горите - Смолян, инж. Сашка Иванова и инж. Севдин Нинов, обсъждахме не само планираните сечи, но и начина, по който те се прилагат в конкретните насаждения. Това какво ви говори? Естествено, че всички работят в една посока - възобновяване и отглеждане на гората и превръщането ѝ във все по-устойчива и производителна част от заобикалящата ни околна среда. Имат много предизвикателства, с които да се борят, но го правят професионално.

Не мога да се въздържа и да не отбележа една „язва“, която ме яде от много години, но все още не може да се намери адекватно решение за нейното „лечение“. И в този край някои собственици на гори - не от ревири и кооперациите и държавата, продължават да превръщат т.нар. гори върху земеделски земи в неприятни за окото гледки. Нарушавайки ред закони и наредби, собствениците на тези имоти ги правят на нещо като джунгла след ураган - виждат се остатъци от паднали и пречупени дървета и храсти, така разхвърляни по територията, че човек и една гъба да не може да си набере.

В горите, стопанисвани от кооперациите тук, няма опасност от компрометиране на типовете горски местообитания, както ни внушават някои „грантоползватели“. По-различно е само за появилите се като пионерни видове бял и черен

бор, които в резултат от естествена смяна на дървесните видове постепенно преминават към смърчово-елови насаждения. Това обаче в никой случай не може да се приеме като влошаване на благоприятното състояние на естествените местообитания и видовете диви животни и растения. Напротив - благоприятно е за стопанисването тези гори постепенно се преминава към изборно стопанисване, което е най-доброто постижение на лесовъдската практика, водещо по съществуващото си към „вечна гора“.

Разбрах, че тук никой няма намерение да спре да се грижи за старата гора, както им се иска на някои политици. Смятам да ги покажа да дойдат с мен следващия път, за да разберат, че грижата за гората е същата като за хората. Да се грижиш за възобновяването на гората, е същото действие, което се прави за новите поколения на човешкия род - започва от детската градина, продължава в училището, университета, на работното място, в старческия дом. Гората се нуждае от грижа през целия ѝ живот и най-много при възобновяването ѝ.

И накрая още няколко шриха от картината, която толкова ме впечатлява при всяко идване в горите тук - биоразнообразието и в изобилие в младите, средновъзрастните и старите гори. Няма проблем нито с липсата на вода и кислорода, нито с наличието на въглерода.

Всичко е в равновесие или почти в равновесие. Ние се грижим то да бъде запазено и каквито и трудности от всякакво естество да ни пречат, ще продължаваме да работим за него.

Инж. Илия АНГЕЛОВ

Проекти

Климатът и дървесните видове на бъдещето

На 16 януари в ДЛС „Витошко - Студена“, се проведе Националният семинар „Климатичните промени и интелигентно управление на горските територии в България - перспективи и предизвикателства“, организиран в изпълнение на дейност по проект „Климатично-интелигентно управление на горите в Централна и Източна Европа“ CLIMAFORCEELIFE (LIFE19CCA/SK/001276), по който Югозападното държавно предприятие - Благоевград, е асоцииран бенефициент.

Участие взеха представители на Народното събрание, Министерството на земеделието, Министерството на околната среда и водите, Изпълнителната агенция по горите, Института за гората - БАН, Лесотехническият университет, държавни горски предприятия и техни териториални поделения, регионални дирекции по горите, дирекции на природните паркове, ГСС - София, РИОСВ - Благоевград и София, неправителствени организации.

Директорът на ЮЗДП - Благоевград, д-р инж. Дамян Дамянов приветства участниците в събитието и заяви, че предизвикателствата пред изпълнението на проекта са много - основно при внедряването и използването на механизирания техника и технологии в дърводобива (сн. 1). Инж. Ваня Каменова - началник на отдел „Програми и проекти“, представи напредъка по проект

CLIMAFORCEELIFE (сн. 2).

Лектори на форума бяха доц. д-р Момчил Панайотов - преподавател в ЛТУ, доц. д-р инж. Лукаш Билек от Факултет „Горско стопанство и дърводобив“ на Чешкия агротехнически университет в Прага, д-р Ян Бахии от катедра „Планиране на горските ресурси и информатика“ на Лесотехническият факултет в Техническият университет в Зволен, Словакия, Яна Барзова - ст. експерт в програма „Гори“ във WWF - България, Раду Мелу - координатор в програма „Гори“ във WWF - Румъния.

Участниците в събитието бяха запознати с извършените дейности по проекта, в изпълнение на които в ДЛС „Витошко - Студена“ и в Държавните горски стопанства - Радомир, Невестино и Кюстендил, ще бъдат отгледани 1200 ха иглолистни култури по съвременни методи, за да се определи най-ефективни

ят от тях за по-устойчиви на климатичните промени насаждения. В дейностите ще бъде използвана и специализирана горска техника - харвестър, който вече е закупен.

По проекта експериментално ще бъдат създадени общо 100 дка горски култури с участието на сухоустойчивите видове - каменен, корков и космат дъб, пърнар и валоня, атласки кедър, обикновен кипарис, черен и брутски бор, за да бъде проучена устойчивостта им към изменението на климата в най-уязвимите зони на Югозападна България. Определените за залесяване площи са на територията на Държавните горски стопанства - Петрич, гр. Сандански и гр. Гоце Делчев. Най-жизнеспособните видове, които успешно се адаптират към промените в климата, ще могат да осигурят и най-добрия генетичен материал за бъдещите гори.

Проектът се осъществява от 01.09.2020 до 31.12.2027 г. и е с общ бюджет 5 587 063 евро, като финансовото участие на Европейския съюз е 2 969 208 евро. Общият бюджет за ЮЗДП - Благоевград, е 992 200 евро, в т.ч. собствено съфинансиране - 464 899 евро.

Бенефициенти по него са WWF - Словакия (координатор), WWF - България, WWF - Унгария, WWF - Румъния, ЮЗДП - Благоевград, Държавното горско предприятие на Словакия, Националната асоциация на частните собственици и управители на гори в Унгария и Чешкият агротехнически университет.

Основната цел на проекта е да подобри управлението на горите в Централна и Източна Европа в контекста на климатичните промени.

Женя СТОИЛОВА

Кратки новини

ИАГ. Повече от 320 000 проверки са извършили контролните органи на Изпълнителната агенцията по горите и нейните регионални структури през м.г., което представлява с над 28 % повече спрямо същия период на 2021 година. Увеличаване е налице и при установените с актове нарушения, които възлизат на 7000 (с над 22 % спрямо предходната година). Съотношението на проверките и наложените санкции за последните две години показва тенденция за слабо намаляване на нарушенията.

През последните пет месеца на 2022 г. се отчита засилване на проверките в сечищата, което води до по-голяма оперативност при разкриване на нарушенията.

В резултат на установените нарушения на горското законодателство в обекти за добив на дървесина през м.г. са издадени общо 259 заповеди за спиране на сечта

и е спряна дейността на 21 обекта за преработка и търговия с дървесина за установени нарушения.

Значително нарастване спрямо предходната година се наблюдава и при установените количества дървесина - предмет на незаконни посегателства, които са 18 120 пл. м³ (увеличаване с над 184 %).

СИДП - Шумен. 300 дка нови пояси и гори ще бъдат създадени през т.г. на територията на ДЛС „Балчик“ и Държавните горски стопанства в Генерал Тошево и Добрич. Почвоподготовката и залесяването ще се извършат със средства от проект „Земите и горите на орела“ и със собствено финансиране. В ДГС - Генерал Тошево, подготовката на почвата вече е в ход.

ДПП „Персина“. В Защитена местност „Калимок - Бръшлен“ е изградена нова наколна дървена платформа за привличане

към за гнездяване на къдроглавия пеликан. Първата платформа е изградена преди две години, като много бързо се сформира гнездово находище на вида - третото след езерото Сребърна и Природния парк „Персина“.

ДЛС „Витошко - Студена“. Добре изведени санитарна и принудителна сеч в защитени територии, стопанисвани от Ловното стопанство, попадащи в зони на екологичната мрежа „Натура 2000“, констатира съвместна проверка на ИАГ, РДГ - Кюстендил, и ДПП „Витоша“. Предприемството за сечите е направено във връзка с нападение от корояд и установени повреди по дървесната растителност.

Установено е ново съхнене, причинено от корояди, като предстои издаване на предписание от РДГ - Кюстендил, за предприемане на действията от страна на собственика на територията.

Годишнини

Инж. Лазар БЕЧЕВ на 80 години

Роден е на 28.12.1942 г. в с. Рибарица, Ловешка област. Завършва ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“, през 1966 година.

Постъпва на работа в ГС - Рибарица, където преминава през всички длъжности, като от 1985 до 2005 г., когато се пенсионира, е директор на стопанството.

Д-р инж. Йордан РУСЕВ на 80 години

Роден е на 19.01.1943 г. в Смядово, Шуменска област. През 1968 г. завършва ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“.

Същата година започва работа в ГС - Цонево. От 1980 г. постъпва в РДГ - Варна, където от 1991 г. до пенсионирането си през 2006 г. е заместник-директор.

Д-р инж. Русев е изявен специа-

Инж. Йордан ВЛАДОВ на 75 години

Роден е на 01.01.1948 г. в гр. Сандански, Благоевградска област. През 1973 г. се дипломира във ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“.

Трудовата си дейност започва в ГС - Благоевград. От 1991 г. е на работа в РДГ - Благоевград, като главен специалист по стопанисване на горите. От 2004 до пенсионирането си през 2011 г. е заместник-дирек-

Инж. Румен РАЙКОВ на 70 години

Роден е на 22.01.1953 г. в Годеч, Софийска област. Дипломира се през 1979 г. във ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“.

Постъпва в ИППГСС „Агроролеспроект“, където изминава дълъг професионален път от проектант до управител на ЕООД „Агроролеспроект“ през 2011 година.

Инж. Райков е изтъкнат лесовъд,

Инж. Костагин СПАСОВ на 70 години

Роден е на 01.02.1953 г. в Казанлък, Старозагорска област. Завършва ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“, през 1979 година.

Започва работа в ГСК - Пазарджик. От 1982 г. е старши лесничей в ГС - Казанлък. През 1991 г. е назначен за директор на Тополовото стопанство - Пазарджик. През 1998 г. става главен директор на РДГ - Пазарджик.

От 2009 до пенсионирането си през 2017 г. е държавен служител в

Инж. Костагин ВРЕТЕНРОВ на 70 години

Роден е на 01.02.1953 г. в гр. Сандански, Благоевградска област. Завършва ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“, през 1979 година.

Професионалният му път започва в „Агроролеспроект“ - филиал Бургас. През 1994 г. постъпва в РДГ - Бургас, където до 2001 г. е експерт, а до 2011 г. - заместник-директор.

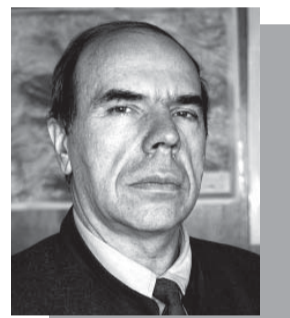
От 2011 до 2014 г. е ръководител на офис - Бургас, към Югоизточното държавно предприятие - Сливен. След това последователно е директор на

Инж. Бечев е изявен лесовъд, работил активно и всеотдайно за опазване и съхраняване на горите в Стара планина.

лист в областта на стопанисването на горите. Многогодишния му опит в стопанисване на смесените широкостни гори е обобщен в докторската му дисертация.

тор на РДГ - Благоевград. Инж. Владов има значителен принос в опазването и правилното стопанисване на горите в Благоевградския регион.

лесоустроител и успешен ръководител с огромен професионален и организационен опит и има голям принос в областта на лесоустройственото проектиране.

Изпълнителната агенция по горите, където последователно е главен експерт и директор на дирекция.

Инж. Спасов е утвърден професионалист, който успешно организира и ръководи горскостопанската дейност в страната.

Държавните горски стопанства в Звездец, Кости и Айтос. Пенсионира се през 2018 година.

Инж. Вретенаров е изявен ръководител и специалист в горското стопанство, допринесъл много за правилното стопанисване и ползване на горите в Бургаския регион.

Бележити дейци на горскостопанската наука

Проф. Цвета Найденова - първата в България жена-професор и доктор на науките в областта на лесобиологията

В продължение на десетилетия десетки колежки лесовъди дават своя принос в развитието на горската социална практика и научно познание. Много от тях са отлични експерти и директори на регионални дирекции по горите, държавни горски и ловни стопанства, природните паркове и РИОСВ, оглавяват важни отдели в регионалните структури и управление то на горите, активно участват в работата на „Агрореспект“ като проектантите и ръководители на групи. Значителен е и делът на жените в развитието на лесовъдската наука както в Института за гората - БАН, така и във Висшия лесотехнически институт (сега ЛТУ) и специализираните гимназии по горско стопанство и дърводобив.

Една от тези колежки, отдала много години от своя живот в служба на българската гора и лесовъдската наука, е проф. д.н. Цвета Велчева Найденова.

Родена е на 18.08.1932 г. в с. Садовец, Плевенска област. През 1950 г. завършва Плевенската гимназия и същата година е приета във ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“, където се дипломира през 1955 година.

Непосредствено след дипломирането си постъпва на работа като инженер в Горско стопанство - Ботевград. Със своето трудолюбие и отдаденост в работата тя бързо натрупва практически опит,

който се формира в трудните планински условия на горите в Стара планина, като показва лесовъдски познания и организационни умения.

След конкурс през 1958 г. е назначена за научен сътрудник в Института за гората - БАН, Секция „Горска генетика, селекция и семезнание“. Оценявайки нейните познания и организаторски умения ръководството на Института през 1959 г. я изпраща да организира и ръководи Научноизследователската база по тополите в Свищов. От 1963 г. тя преминава на работа като научен сътрудник в Централната лаборатория по генетика на БАН, където работи до 1965 година.

През 1966 г. постъпва в Секция „Екология и физиология на горскодървесните видове“ в Института

за гората - БАН, където работи до пенсионирането си през 2003 г., изразвайки и утвърждавайки се като ерудиран учен и ръководител.

Във връзка с развитието на тополовото стопанство у нас разработва кандидатска (докторска) дисертация „Проучване върху екологичните и растежни особености на *Populus deltoides* Marshall и създадените от нея култури по Дунавското поречие“, която защитава през 1972 г. и получава научно-образователната степен „кандидат на селскостопанските науки (сега - доктор)“.

В резултат на продължителната си научноизследователска дейност през 1986 г. защитава втора докторска дисертация „Еколого-физиологични и растежни особености на някои широколистни и иглолистни дървесни видове“ и получава най-висшата научна степен „доктор на селскостопанските науки“.

След провеждането на конкурс и в резултат на високи постижения в научноизследователската работа и принос в развитието на горското, по-специално на тополовото стопанство, у нас през 1974 г. е хабилитирана за „старши научен сътрудник II степен“ (доцент), а през 1990 г. е избрана за „старши научен сътрудник I степен“ (професор).

Първите опити и публикации на проф. Найденова са посветени на технологиите и агротехниката при залесяване на тополите, в т.ч. моно-

графията „Отглеждане на тополите“. В резултат на изследванията са установени подходящите гъстоти на засаждане предвид целите на създадените тополови култури - добив на едра или средна дървесина или обща дървесна маса, и в зависимост от това - и турнуса на сеч, подходящият брой отглеждания, както и вида на междинното селскостопанско ползване, влиянието на минералното хранене и почвените условия върху растежа на културите и реализиране на потенциалните възможности на тополите като бързорастящи дървесни видове.

По-късно проф. Цвета Найденова се насочва към физиология и биохимия на автохтонни дървесни видове предимно от род *Quercus*, *Fagus*, *Pinus* и др. - воден режим, CO₂ - газообмен, биологична продуктивност и биохимични маркери за приспособяване към стресови условия, екология и горски култури. Проучени са измененията на някои физиолого-биохимични показатели във връзка с устойчивостта на дървесните видове към промишлено замърсяване, SO₂ - обгазяване, почвен воден дефицит и при условия на табани върху бедни и сухи почви. Проведени са научни изследвания върху листното подхранване и свързаните с това изменения в растежа и основните физиологични процеси и биохимични показатели.

Научноизследователската дей-

ност на Цвета Найденова е обобщена в над 130 публикации, от които 89 самостоятелни. С доклади въз основа на изследванията си е участвала в над 40 научни форуми у нас и в чужбина.

В продължение на десетилетия проф. Цвета Найденова израства не само като научен работник, но и като ръководител на научни звена и колективи. В периода 1959 - 1962 г. създава и ръководи Опитната база по тополите, ръководител на секция в ИГ при БАН е през 1993 - 1994 г., научен секретар на Института за гората - 1997 - 2003 г., председател на Научния съвет на ИГ при БАН - 1993 - 2000 г., член на Специализирания научен съвет по горско стопанство и озеленяване при ВАК, член на Научно-експертната комисия към Националния фонд за изследвания в Министерството на образованието и науката.

Била е член на редколегията на „Сборник научни доклади от Юбилейна научна конференция с международно участие „70 години Институт за гората“ (1998) - 2 тома, главен редактор на сборник в 4 тома, издаден по повод проведена през 2001 г. Трета Балканска научна конференция.

Проф. Цвета Найденова е пример за творческо и житейско дълголетие.

Доц. д-р Янчо НАЙДЕНОВ

Изявени лесовъди

Живот, отдаден на лесовъдството и лесозащитата

Един от най-изтъкнатите български лесовъди и лесозащитници инж. Тодор Илиев Чернев е роден на 03.12.1922 г. в с. Солища, Смолянска област.

Завършва средното си образование в Смолян, а любовта му към гората и природата го насочва към Агрономо-лесовъдния факултет на Софийския университет, където се дипломира през 1949 година.

След завършване на висшето си образование се завръща в родния си край и започва работа в Лесническото в Широка лъка като лесничей и технически ръководител. Добре подготвен и всеотдаен в работата си, не след дълго е назначен за директор и изпълнява длъжността си до 1960 година. Под ръководството на инж. Чернев се разгръща мащабно залесяване в Широколъшкия район на Родопите. Жив паметник на неговата дейност остават създадените млади гори край Широка лъка, Върбово, Солища, Гращица, които днес са зрели горски насаждения. За кратко време той въвежда строг ред и дисциплина в стопанството и е непримирим към браконьерите.

Успоредно с дейността си на лесовъд проявява подчертан интерес към проблемите на лесозащитата. Неговото верую, ръководило цялата му съзнателна дейност в името на българската гора, бе „Не може да бъде добър лесозащитник този, който не е добър лесовъд“.

През 1960 г. е назначен за директор на Лесозащитната станция в Пловдив, където работи до 1983 година. Тук инж. Чернев за кратко време успява да изгради

добре подготвен колектив от можещи и знаещи специалисти по лесозащита. Ръководеният от него колектив има съществен принос за внедряване в практиката на биологичната борба срещу насекомните вредители и ограничаване на използването на химически препарати и пестициди в горите. Разработва насоките за биологичната и интегрираната защита в горите.

Инж. Чернев, изключително трудолюбив, отлично подготвен теоретически и с богат организационен опит, провежда много курсове и съвещания, с което допринася за повишаване на знанията и опита на специалистите в областта на лесозащитата не само от ЛЗС - Пловдив, но и от горските стопанства. Изключително полезни са и неговите срещи и беседи с обществеността. Провеждани на достъпен език, беседите запознават хората с постиженията на науката и практиката в опазването на горите от болести и неприятели и тяхното значение за развитието на обществото.

В резултат на многогодишни научни търсения и теренни опити през 1980 г. успешно защитава дисертационен труд по лесозащита, свързан с биоекологията, разпространението и мерките за борба с боровата процесия, и става кандидат на селскостопанските науки (сега - доктор). Д-р Тодор Чернев е съавтор и автор на 5 изобретения, едно от които е методът за изолиране на трихограмата от яйцата на зимната летораслозавивачка. Със съдействието на учени от ИГ - БАН и Института за защита на растенията - Костинброд, под ръководството на д-р инж. Тодор Чернев колективът на ЛЗС - Пловдив, разработва и внедрява в практиката авиометод за разселването на трихограмата, който допринася за минимизиране на повредите от този неприятел в младите горски култури и насаждения.

Тодор Чернев е съавтор и автор на множество научни и научно-популярни публикации в различни списания по проблемите на лесозащитата и стопанисването на горите. Автор е и на указания и наредби, свързани с лесозащитата и стопанисването на горите.

Многократно е удостоен с ведомствени и правителствени награди, между които и „Орден на труда“ - златен.

След пенсионирането си през 1983 г. е председател на Научно-техническия съюз по лесотехника в Пловдив и лектор по въпросите за опазване на околната среда, като организира много практикуми и семинари.

Починал на 12.04.1991 година.

Чинар на 1051 години край Варна е големият победител в конкурса „Дърво с корен 2022“

На 27 януари в Полския институт - София, се състоя официалната церемония по обявяване на резултатите и победителите в 13-ото поредното издание на конкурса „Дърво с корен 2022 - #ClimateOfChange“.

В онлайн гласуването най-голяма подкрепа с 1593 гласа получи чинарът от Варна на възраст 1051 г., номиниран от Мария Стефанова и децата от клуб „Ела какъвто си“ - група за подготовка за гражданско образование. Величественото дърво става финалист и българският представител в международния конкурс „Европейско дърво на годината 2023“. Той ще започне на 1 февруари и в него със своите национални дървета победители ще се включат 14 държави. Онлайн гласуването ще продължи през целия месец на www.treeoftheyear.org. Може да дадете своята подкрепа на българския чинар да заеме достойно място сред любимите дървета на хората от Стария континент.

Чинарът - победител, се намира в близост до Аспаруховия мост, съществува от времето на Първото българско царство и е най-старото дърво във Варненска област. Още чешките археолози - братя Шкорпил, го споменават в свои записки, поместени в „Известия на Варненското археологическо дружество“ през 1921 година. На чинара се приписват и чудодейни лечебни свойства - легендата твърди, че лекува всякакво неразположение, стига човек да седне за известно време до него, плътно опрял гръб в дънера.

През 1969 г. дървото е вписано в Регистъра на вековните дървета за Варненска област с местонахождение - Варна, в двора на текстилната фабрика, кв. Аспарухово.

Наградата на първенеца в конкурса Мария Стефанова връчи директорът на Фондация „ЕкоОбщност“ Любомира Колчева.

В категория „Вековните дървета говорят“ за 2022 г. победител с 222 гласа е 250-годишният полски ясен от Харманли, номиниран от Светлана Ангелова. Под клоните на вековния полски ясен Петко Славейков е чул преданието за Гергана от харманлийски учител Дялко Милковски и то е станало главен герой в творбата на поета - „Изворът на Белоногата“. Със Заповед на министъра на околната среда и водите от 11 юли 2022 г. ясенът, станал известен като „Пазителят на Извора на Белоногата“, е вписан в Регистъра на вековните дървета в България.

В категория „Млад природолюбител“, в която тази година се включиха 9 дървета, номинирани от ученици между 7 и 16 години, журито награди учениците от 2 „г“ клас на ОУ „Иван Вазов“ - Силистра, с класен ръководител Стефка Синигерова и учител Неяна Маринова. Те бяха отличени заради грижите, които полагат за отглеждането на младата брезичка в двора на училището.

Тазгодишният конкурс „Дърво с корен“ се провежда като част от европейската инициатива „Климат на промяна“ (#ClimateOfChange), която е съфинансирана от Европейската комисия в рамките на програма DEAR (Програма за образование за развитие и повишаване на информираността).

Конкурсът „Дърво с корен 2022“ на фондация „ЕкоОбщност“ се провежда в партньорство с „Асоциация на арбористите в България“ и „Адвенчър нет“.

Фондация „ЕкоОбщност“

Ловна миниатюра

Горският бог

Дали ловният сезон беше дошъл, или си беше отишъл, това нямаше значение: човекът често ходеше за гъби. С пушка или без пушка, удоволствието да търси сърнелки минаваше всякакви нормални граници. Не ги ядеше, имаше страх (някога негов близък беше се отровил с гъби), но ги даваше на познати - да чукуем на дърво, досега никой от тях не го бяха заровили.

Така, шурайки се из гората, веднъж той се смрази: насреща му упорито го гледаше дива свиня. Ръката му, стиснала ножчето за гъби, беше потна и омекнала: „Какво ли ще направя с това желязо?!“ Животното постои, поогледа го внимателно, после направи десетина крачки напред и пак спря. Погледът на дивата свиня беше тъжен, умолителен. Човекът усети - животното го зовеше някъде. И той тръгна след него.

Под един стар дъб лежеше глиган.

Мъжкарят нямаше сили да се надигне. Ловецът-гъбар извади манерката си и му наля вода в устата (не беше сигурен дали точно това трябва да направи). Глиганът я поемаше като еликсир, започна да вдига глава. Когато ловецът-гъбар си тръгна, зад съседния храст той срещна очите на свинята-майка и на трите ѝ малки с безмълвния въпрос: „Може би това е горският бог?!“

Чавдар АНГЕЛОВ

IN MEMORIAM

На 5 декември 2022 г. почина Елка Василева Фичева.

Родена е на 27.10.1939 г. в с. Дъбен, Ловешка област. Средно образование получава в Техникума по горска промишленост и дървообработване „Сава Младенов“ - Тетевен.

Работа започва като плановик в ГС - Копривщица. От 1963 до пенсионирането си през 1995 г. е на работа в

Лесозащитна станция - Пловдив, където последователно е лаборант, помощник-лесничей, техник и специалист по лесозащита. Носител е на званието „Отличник“ на Министерството на горите и горската промишленост.

Поклон пред светлата ѝ памет!

На 24 декември 2022 г. почина инж. Евгени Стойчев Дидов.

Роден е на 09.04.1957 г. в Карлово, Пловдивска област. ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“ завършва през 1983 година.

От 1983 до 1986 г. работи в ГС - Карлово, като лесничей и началник-участък. След това е началник на декоративния разсадник в „Паркстрой“ - Пловдив. През 1989 - 1991 г. е организатор по

лова в БЛРС - Пловдив. От 1991 до 2018 г. е на работа в ГС - Стряма (впоследствие ДДС „Чекерица“ и ДЛС „Тракия“), където последователно е старши лесничей, главен лесничей, зам.-директор и лесничей. От 1918 г. е на частна лесовъдска практика.

Поклон пред светлата му памет!

На 9 януари почина инж. Петър Райчинов Петров.

Роден е на 12.08.1949 г. в с. Осетеново, Старозагорска област. През 1976 г. завършва ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“.

Работа започва в ГС - Асеновград, като заместник-директор. През 1978 - 1983 г. е зам.-директор на ГС - Карлово. След това работи в ОС на БЛРС - Пловдив

и ЛРД - Хисаря. В системата на горите се завърща през 1990 г. като директор на ГС - Старосел, а след това на ГС - Хисар. От 2010 до 2013 г., когато се пенсионира, е главен специалист по защитени горски територии в РДГ - Пловдив

Поклон пред светлата му памет!

ЮРИДИЧЕСКА КОНСУЛТАЦИЯ

Прекратяване на трудов договор с предизвестие от страна на работодателя и закрила по чл. 333 от Кодекса на труда

ОТГОВОР: Първо ще Ви обясня възможността за едностранно прекратяване, което може да се приложи от работодателя и за двата вида трудови договори (основен и допълнителен), които сте сключили. В КТ има предвидено субективно право за работодателя да прекрати едностранно трудовото правоотношение на работника и служителя с предизвестие, съгласно сроковете, предвидени в чл. 326 от КТ. Основанията за това са изчерпателно изброени в чл. 328 от Кодекса на труда, като извън тези основания трудовият договор не може да бъде прекратен по този член:

„Чл. 328. (1) Работодателят може да прекрати трудовия договор, като отправи писмено предизвестие до работника или служителя в сроковете по чл. 326, ал. 2 в следните случаи:

1. при закриване на предприятието;
2. при закриване на част от предприятието или съкращаване на щата;
3. при намаляване на обема на работата;
4. при спиране на работа за повече от 15 работни дни;
5. при липса на качества на работника или служителя за ефективно изпълнение на работата;
6. когато работникът или служителят не притежава необходимото образование или професионална квалификация за изпълняваната работа;
7. при отказ на работника или служителя да последва предприятието или неговото поделение, в което работи, когато то се премества в друго населено място или местност;
8. когато заеманата от работника или служителя длъжност трябва да бъде освободена за възстановяване на незаконно уволнен работник или служител, заемал преди това същата длъжност;
9. (отм. - ДВ, бр. 46 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)
10. при придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, освен в случаите на чл. 69в от Кодекса за социално осигуряване; при навършване на 65-годишна възраст - за професори, доценти и доктори на науките, освен в случаите на § 11 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за висшето образование;
- 10а. когато на работника или служителя е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст в намален размер по чл. 68а от Кодекса за социално осигуряване;
- 10б. (нова - ДВ, бр. 46 от 2010 г., в сила от 18.06.2010

ВЪПРОС: С работодателя ми имам сключен основен трудов договор и още един на основание чл. 110 от Кодекса на труда (КТ) за извършване на работа, която не е в кръга на трудовете ми задължения и извън установеното ми работно време по първия ми договор. Работодателят ми каза, че ще прекрати основния и допълнителния ми трудов договор с предизвестие. Може ли да ми отговорите какви основания има той и дали имам някаква закрила при това прекратяване, като имате предвид, че аз имам ТЕЛК и съм синдикален член на синдикална организация (СО), която е страна по колективен трудов договор (ТД) в предприятието и там е предвидена закрила по чл. 333, ал. 4 от КТ?

г., изм. - ДВ, бр. 100 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г., предишна т. 10а - ДВ, бр. 98 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.), когато трудовото правоотношение е възникнало, след като работникът или служителят е придобил и упражнил правото си на пенсия за осигурителен стаж и възраст;

10в. (нова - ДВ, бр. 98 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) когато трудовото правоотношение е възникнало с работник или служител, след като му е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст в намален размер по чл. 68а от Кодекса за социално осигуряване;

11. при промяна на изискванията за изпълнение на длъжността, ако работникът или служителят не отговаря на тях;

12. при обективна невъзможност за изпълнение на трудовия договор.

(2) (доп. - ДВ, бр. 25 от 2001 г., в сила от 31.03.2001 г.) Освен в случаите по ал. 1 служителите от ръководството на предприятието могат да бъдат уволнени с предизвестие в сроковете по чл. 326, ал. 2 и поради сключването на договор за управление на предприятието. Уволнението може да бъде извършено след започване на изпълнението по договора за управление, но не по-късно от 9 месеца.

Всички тези основания за прекратяване са безвиновни, т.е. изключва се виновното поведение на работника и служителя. Ако работодателят Ви е казал, че ще Ви прекрати трудовия договор с предизвестие, това би трябвало да стане на едно от посочените по-горе основания. Съгласно чл. 333 от КТ, при прекратяване в случаите по чл. 328 от КТ, ал. 1, точки 2, 3,

5, 11, Ви имате закрила, като работодателят, преди прекратяването на тези основания, трябва да поиска предварително разрешение от Инспекцията по труда (чл. 333, ал. 1, т. 3). Тъй като имате ТЕЛК, съгласно чл. 333, ал. 2, преди уволнението Ви на посочените по-горе основания се взема предварително и мнението на ТЕЛК.

При прекратяване в случаите по чл. 328 от КТ, ал. 1, точка 2, пр. 2 и т. 3 - поради съкращаване на щата или при намаляване на обема на работата, Ви имате закрила, тъй като членувате в СО, която е страна по КТД, в който има договорена закрила на основание чл. 333, ал. 4 от КТ. Ето защо работодателят, преди да Ви прекрати трудовия договор, трябва да поиска и да получи предварителното съгласие на съответния синдикален орган в предприятието.

Всички тези закрили се отнасят само за изрично посочените в чл. 333 основания за прекратяване и само ако работодателят Ви прекратява трудовия договор на тези основания. Това са общи основания, които се отнасят и за двата вида трудови договори, по които Ви е в момента работите.

Трябва да знаете обаче, че за прекратяването на трудовия Ви договор за допълнителен труд за работа при същия работодател на основание чл. 110 от КТ е предвидено и едно специфично право на прекратяване както за работодателя, така и за работника, а именно - чл. 334, ал. 1 от КТ. В този случай е необходимо страната, която прекратява трудовия договор, само да отправи предизвестие и да посочи ясно и безусловно изразена воля в писмена форма за прекратяване на трудовия договор на това основание. Ако работодателят избере да Ви прекрати трудовия договор на това основание, трябва да знаете, че предизвестие е само 15 дена и съгласно чл. 334, ал. 2 от КТ при прекратяване на това основание няма закрила по чл. 333 от КТ.

От всичко написано по-горе следва, че ако работодателят Ви прекрати допълнителния трудов договор на основание чл. 334 от КТ, Ви нямате предварителна закрила.

Справка: чл. 110 от КТ; чл. 326 от КТ; чл. 328, ал. 1 и ал. 2 от КТ; чл. 333 и чл. 334 от КТ.

Димитър НАЙДЕНОВ
юрист ФСОГСП

JSSN 1312-7055

<http://www.bulgarian-foresters.org>

РЕДКОЛЕГИЯ НА ВЕСТНИК "БЪЛГАРСКА ГОРА"

Главен редактор - инж. Богдан БОГДАНОВ
 Редакционен съвет:
 проф. д-р Иван ПАЛИГОРОВ, проф. д-р Милко МИЛЕВ, доц. д-р Груд ПОПОВ, доц. д-р Янчо НАЙДЕНОВ, инж. Борис ГОСПОДИНОВ, инж. Никола КАВАРДЖИКОВ
 Редактор - Диана ПЕТРОВА
 Предпечатна подготовка - инж. Ваня ИЛИЕВА
 Печат - БОБ и Ко Принт

КОРЕСПОНДЕНТИ: инж. Борислав ЦВЯТКОВ - Бургас, инж. Веселин АНГЕЛОВ - Кърджали, инж. Димитър ЗДРАВКОВ - Кюстендил, инж. Елин ЛИЛОВ - Смолян, инж. Севдалина ДИМИТРОВА - Благоевград, инж. Йорданка СТОЙЛОВА - Стара Загора, инж. Ирена БАНОВА - Русе, инж. Маргарита НОВКОВА - Берковица, инж. Николай КОЛЕВ - Шумен, инж. Радослав РАДЕВ - Варна, инж. Румяна ВЕЛЧЕВА - Ловеч, инж. Румяна ПЕНЕВА - Сливен, проф. Христо ЦАКОВ, инж. Стоян ТОШЕВ - София, инж. Тодор БОНЕВ - Велико Търново, инж. Цветко ВОДЕВ - Пазарджик.
Всички мнения, изразени в авторски публикации, са лични и не ангажират Редакцията.

Съюз на лесовъдите в България
 Банкова сметка:
 IBAN BG 90 STSA 93000010117510
 Банков код: 30021040
 Банка ДСК - АД, клон 4
 София 1000, ул. "Парчевич" 42
За връзка със Съюза на лесовъдите в България и със Съюза на европейските лесовъди
 e-mail: bggora@abv.bg
www.european-foresters.info
 Телефон на СЛБ: 02 / 981 86 32

Югозападното държавно предприятие - Благоевград 2022 г. - в числа и дела

Успешна бе 2022-та година за дейността на ЮЗДП - Благоевград, и неговите териториални поделения. В края на 2022 г. Предприятието, оглавявано от д-р инж. Дамян Дамянов, представи пред медиите свършената през годината работа.

ОПАЗВАНЕ НА ГОРИТЕ

Служителите, пряко ангажирани с опазване на горските територии в 38 ДГС/ДЛС, са 460. Те охраняват около 935 000 ха държавни горски територии, а заедно с гори - собственост на физически и юридически лица, опазваната територия възлиза на над 1 млн. хектара.

По информация на инж. Юлий Сираков - началник на отдел „Опазване на горските територии“ в ЮЗДП, през м.г. от служителите по опазване на горите са съставени общо 514 акта, от които 512 по Закона за горите и 2 по Закона за лова и опазване на дивеча. В базите за съхранение на задържани вещи, които са предмет и/или средство на нарушения, са задържани общо 243 м³ обла строителна дървесина, 422 пр. м³ дърва за огрев, 36 МПС, 17 каруци и 25 моторни триона. Нарушенията в горите се изразяват основно в сеч на дървета без поставена контролна горска марка, транспортиране без превозен билет и браконьерски лов.

Числата и анализът на нарушенията за последните 10 години показват, че е налице трайна тенденция за намаляване на нарушенията в горските територии. Със създаването на Предприятието през 2011 г. съставените актове в обхвата на ЮЗДП - Благоевград, са

Д-р инж. Дамян Дамянов - директор на ЮЗДП-Благоевград

1288, като след 10 години те са спаднали под 500 и през последните три години броят на констатираните нарушения и съставените актове са приблизително на това и под това равнище.

Въпреки повишеното търсене на дървесина в Благоевградска област няма нарастване на броя на нарушенията, което се дължи на добрата работа на служителите по опазване на горите. От директорите на държавните горски и ловни стопанства се изготвят графици с дежурни служители през почивните и празничните дни. В райони с висока концентрация на нарушения има дежурни служители, включително и в тъмната част на денонощието.

ВЪЗОБНОВЯВАНЕ НА ГОРИТЕ

Приключи планираното за периода 2020 - 2022 г. залесяване на 3552 дка опожарени площи в Кресна и Симитли, финансирано от ДФ „Земеделие“ по подмярка 8.4 от ПРСР. След големия пожар, възникнал през 2017 г. в района на Кресненското дефиле, възстановяването на горите е 100 %.

Инж. Вера Станишева - началник на отдел „Възобновяване на горите“, споделя: „През последните няколко години на територията на Югозападното държавно предприятие са залесени над 12 000 дка с близо 5,8 млн. фиданки от местни дървесни видове - дъбове, черен бор и горскоплодни. През 2022 г. са създадени близо 3000 дка нови гори. Най-много залесявания са извършени в Държавните горски стопанства Симитли, Кресна, Невестино и Държавните ловни стопанства „Осогово“ и „Дикчан“.

ЮЗДП - Благоевград, работи по три проекта, финансирани по програма „Life“ на ЕК, свързани с възстановяването на ценни природни местообитания и създаването на експериментални култури от сухоустойчиви видове, което е необходимо във връзка с настъпващите климатични промени.

Започна и нов проект с планирано залесяване на обща площ 3304 дка, финансирано по

интелигентно управление на горите в Централна и Източна Европа“, в който ЮЗДП и WWF - България са асоциирани партньори за територията на нашата страна. Дейностите по проекта се финансират от Европейската комисия в размер на 55 %, а останалите средства се осигуряват от стопанската дейност на Предприятието.

От шестте държавни предприятия в България ЮЗДП - Благоевград, е единствено, закупило със собствени и европейски средства на обща стойност 850 300.00 лв. харвестърна система за провеждането на отгледни сечи с цел създаване на по-устойчиви гори. Предвижда се 1000 ха култури от бял и черен бор в ДЛС „Витошко - Студена“ и Държавните горски стопанства в Радомир, Невестино и Кюстендил да бъдат отгледани по съвременна технология.

Необходимостта от тази техника е продиктувана от новите тенденции за извършване на дърводобива в горите. По време на подготовката на проекта са констатирани редица проблеми при горските култури. През XX в. върху големи площи са създадени иглолистни култури, най-вече с противоерозионно предназначение, главно от бял и черен бор и на ниски надморски височини. През последните десетилетия тези култури (особено от бял бор) са подложени на неблагоприятни въздействия - засушаване, ненавременни или изобщо непровеждани отгледни сечи.

Залесяване със сухоустойчиви дървесни видове в Държавните горски стопанства - Петрич, гр. Сандански и гр. Гоце Делчев

Харвестерна система за отгледни сечи

ОП „Околна среда 2014 - 2022 г.“ на МОСВ.

Големи усилия през последните години Югозападното държавно предприятие насочва към разнообразяването на видовия състав при залесяване и попълване на горските култури. По периферията на иглолистните култури се залесяват горскоплодни дървесни видове, които подобряват хранителната база на дивите животни. Създават се и култури от сребролистна липа и култури с основно участие на различни видове дъб и медоносни видове в помощ на пчеларите.

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИИ ЗА БЪДЕЩЕТО НА ГОРИТЕ

През 2020 г. стартира проект „Климатично

С експериментирането на модерни методи за извеждане на сеч със специализирана техника ще се провери възможността горските култури да бъдат по-устойчиви на климатичните промени.

По проект „CLIMAFORCEELIFE“ вече са залесени 60 дка със сухоустойчиви дървесни видове - валоня, космат и каменен дъб, пърнар, черен бор на територията на Държавните горски стопанства в Петрич, гр. Сандански и гр. Гоце Делчев.

Ирина ЖЕРЕВА
експерт „Връзки с обществеността“
в ЮЗДП - Благоевград

Фотоконкурс „Витоша“

Дирекцията на Природния парк „Витоша“ - София, обявява конкурс за фотография, под надслов „Витоша“.

Всички, които обичат фотографията и планината, могат да се включат със свои творби в една от следните категории - „Животни“, „Хора“, „Планински спортове“, „Панорами“ и „Отвисоко“.

Фотографиите могат да се изпращат до 23 март 2023 г. на e-mail: fotokonkurs-vitosh@abv.bg.